

La literatura de polígon, premi Llibres Anagrama

La poeta i periodista Anna Ballbona guanya la cinquena edició del guardó amb la novel·la 'No soc aquí'

XAVIER CERVERA

Anna Ballbona ahir quan es va fer públic el veredict del jurat de la cinquena edició del premi Llibres Anagrama

MAGÍ CAMPS
Barcelona

Ana Ballbona (Montmeló, 1980) és poeta i periodista, i el 2016 va quedar finalista del premi Llibres Anagrama amb la novel·la *Joyce i les gallines*. Aleshores va prendre consciència de la seva habilitat, també, per explicar històries en aquest format i quatre anys després ha guanyat el premi amb la seva segona novel·la, *No soc aquí*. L'autora narra la història de la Mila, una jove que queda embarassada en un punt incert de la seva vida, i això la porta a revisar la seva infantesa i joventut, i a plantejar-se moltes coses a partir del que suposa l'entorn fa-

miliar i el llenguatge que el forma.

En nom del jurat, la professora Mita Casacuberta va declarar que, per la seva qualitat, “és una sort haver trobat aquesta novel·la entre els 28 originals”. La història de la Mila té a veure “amb el tronc familiar i amb el llenguatge familiar que determinen la vida de les persones, que construeix però també desconstrueix”, va referir. “Ella acaba descobrint, i nosaltres també –continua Casacuberta–, fins a quin punt allò que després de Natalia Ginzburg coneixem com a *lèxic familiar* la manté incrustada en aquell tronc. El do de la protagonista, i de l'autora, és la capacitat de desmuntar el lèxic familiar, a través d'una ironia fina, precisa i invisible que desactiva aquells fantasmes vaporosos, es-

trambòtics, aleatoris, intransferibles i paralitzants, i els converteix en literatura amb valor universal”. Ballbona respon que “la llengua configura els personatges, que es defineixen per com parlen”.

A diferència de la seva primera novel·la, en aquesta ocasió la protagonista parla al lector en primera persona, recurs que l'autora reconeix que li ha suposat un esforç afegit. La Mila té un do, un do de traspasar fronteres, tal com li va detectar un guaridor que la família va voler que la visités. A partir de l'embaràs, “un fet circumstancial, que és la guspira que encén la història”, la Mila analitza la seva vida en una població que és a mitja hora de Barcelona, i que es troba entre els camps, un cementiri, les autopistes i un polígon industrial. Ball-

EL JURAT

“El llenguatge familiar construeix i desconstrueix la vida de les persones”

LA PROTAGONISTA

La protagonista viu un desclassament i veu un grinyol entre el seu món i el familiar

bona nega que sigui Montmeló perquè no ha volgut que s'identifiqui amb cap lloc en concret.

És una novel·la “sobre l'estranyesa cap als propis orígens familiars; la protagonista, que va a la universitat i viu un desclassament, veu un grinyol entre els dos mons. La família ve de pagès i “el pare canvia el tractor per la cadena de muntatge de la fàbrica”. L'autora també s'ha volgut aproximar al concepte de polígon industrial, que “és un món amb molts clixés, però és un lloc on també es fuma, es fa l'amor i es trafica”.

Ballbona confessa que la seva mare i altres avantpassats seus “són receptacles d'històries”, que ella ha aprofitat i ha anat teixint per confegir aquesta història que parla del que heretem i del que la protagonista transmetrà a la filla que du al ventre. Malgrat aquestes històries, que a voltes tenen un punt llegendari, l'escriptora diu que “no hi ha realisme màgic, tot i que la família hi apel·la amb els personatges, els malnoms, les històries...”. I remata: “És un realisme màgic *avant la lettre*”.

La Mila treballa en una editorial de llibres de text, un món que l'autora no coneix directament però que ha volgut retratar perquè hi ha una cara oculta, menys amable, en contrast amb la cara “perfecta i pulcríssima” que aparenta. Dos personatges d'aquest sector també ajudaran la protagonista a adonar-se que “l'estranyesa circula per totes les cases”. El nom de la protagonista és un homenatge a la seva mare, Nila (de Petronila), i a la Mila de Víctor Català. “El ferestegisme de la família és un homenatge al ferestegisme molt més bèstia de *Solitud*”, raona.

La novel·la *No soc aquí* es publicarà al març i la traducció castellana sortirà al juny. El premi Llibres Anagrama ja no proclama finalista, però en aquesta ocasió ha volgut recomanar l'obra *Terres mortes*, de Núria Bendicho, que és la seva primera novel·la i que també parla, en una altra dimensió, del drama rural i d'un passat mític. L'editorial anuncia que la publicarà més endavant.